Lieta Nr. A420237619, SKA-677/2021
Administratīvo lietu departaments
ECLI:LV:AT:2021:0412.A420237619.8.L

Latvijas Republikas Senāts
RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS
Rīgā 2021.gada 12.aprīlī

[1] Senātā saņemta pieteicēja /pers. A/ kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 27.oktobra spriedumu lietā par Valsts ieņēmumu dienesta 2019.gada 3.jūlija lēmuma Nr. 31.2-22.10/3121 atcelšanu.

Atbilstoši apgabaltiesas konstatētajam pieteicējam auditējamā periodā bija izveidojies slēptais apliekamais ienākums, pieteicējs guva ienākumus no zirgu atsavināšanas un transportēšanas, kā arī no privātpersonām saņēma naudas līdzekļus. Valsts ieņēmumu dienests atzina, ka minētie ienākumi un naudas līdzekļi ir apliekami ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, tāpēc aprēķināja pieteicējam budžetā maksājamo iedzīvotāju ienākuma nodokli, nokavējuma un soda naudu.

[2] Administratīvā procesa likuma 338.[1]panta otrās daļas 2.punkts noteic, ka tiesnešu kolēģija var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, ja, izvērtējot kasācijas sūdzībā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav nozīmes judikatūras veidošanā.

Senatoru kolēģija turpmāk norādīto apsvērumu dēļ atzīst, ka ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

[3] Kasācijas sūdzībā skaidrots, kāpēc pieteicējs auditējamā periodā iemaksāja skaidro naudu savā norēķinu kontā, norādīts skaidrās naudas avots, raksturotas pieteicēja attiecības ar fiziskām personām, no kurām pieteicējs saņēmis naudas līdzekļus, atreferēti personu sniegtie paskaidrojumi un norādīts, kādi secinājumi pieteicēja ieskatā izriet no minētajiem pierādījumiem. Tā rezultātā kasācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma 154.pantu, kas noteic pierādījumu pārbaudes un novērtēšanas prasības.

Senatoru kolēģija izskaidro pieteicējam, ka šie kasācijas sūdzības argumenti nevar radīt pamatu kasācijas tiesvedības ierosināšanai, jo tie ir vērsti uz lietas izskatīšanu pēc būtības, proti, uz lietas faktisko apstākļu skaidrošanu un pierādījumu vērtēšanu. Taču lietas izskatīšana pēc būtības ir pirmās un apelācijas instances tiesas kompetencē. Kasācijas instances tiesa risina tiesību jautājumus, nevis izskata lietu pēc būtības. Līdz ar to pieteicēja argumenti, kas vērsti un pierādījumu pārvērtēšanu, nav kasācijas instances tiesā pārbaudāms priekšmets.

Arī kasācijas sūdzībā skaidri paustā neapmierinātība ar tiesas sniegto pierādījumu novērtējumu un izdarītajiem secinājumiem nerada pamatu kasācijas tiesvedības ierosināšanai, jo kasācijas instances kompetencē nav, pārbaudot pierādījumus, pārliecināties, ka ir izslēgta jebkura iespējamība, ka pierādījumu novērtēšanas rezultātā varētu izdarīt kasatoram labvēlīgu secinājumu. Tā būtu atkārtota lietas izskatīšana pēc būtības, kas, kā jau minēts, ir zemāku instanču tiesu kompetencē. Apstāklis, ka tiesa pierādījumus nav novērtējusi tieši tā, kā to vēlas pieteicējs, nenozīmē, ka apgabaltiesa ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 154.panta pirmo daļu.

[4] Vienlaikus kasācijas sūdzībā pareizi norādīts, ka atbilstoši Administratīvā procesa likuma 154.pantam tiesai ir jāizvērtē visi lietai pievienotie pierādījumi un jānorāda, kāpēc tiesa vienam pierādījumam piešķīrusi priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu. Pieteicējs uzskata, ka apgabaltiesa nav novērtējusi tos fizisko personu paskaidrojumus, kuru tulkojumus valsts valodā pieteicējs iesniedza apgabaltiesai. Pieteicēja ieskatā apgabaltiesa arī nav norādījusi, kāpēc tā citiem pierādījumiem ir piešķīrusi priekšroku salīdzinājumā ar pieteicēja apgabaltiesai iesniegtajiem pierādījumiem.

No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicējs pirmās instances tiesai bija iesniedzis personu paskaidrojumus svešvalodā. Pirmās instances tiesas tiesnesis pieteicējam vairākkārt izskaidroja likuma prasību dokumentus svešvalodā iesniegt ar apstiprinātu tulkojumu valsts valodā. Pieteicējs šo prasību neievēroja, tāpēc pirmās instances tiesa spriedumā norādīja, ka tā nevērtēs pieteicēja iesniegtos personu paskaidrojumus svešvalodā. Pārsūdzot pirmās instances tiesas spriedumu, pieteicējs apelācijas sūdzībai pievienoja četru personu paskaidrojumus svešvalodā un to tulkojumus valsts valodā. Apgabaltiesa šos paskaidrojumus ir pieņēmusi un pievienojusi lietas materiāliem. Šo paskaidrojumu sniedzēju vārdi un uzvārdi, kā arī paskaidrojumos norādītie apstākļi ir minēti apgabaltiesas sprieduma aprakstošajā daļā, kur ir atreferēti apelācijas sūdzības argumenti. Apgabaltiesas sprieduma motīvu daļā paskaidrojumu sniedzēju vārdi un uzvārdi un izvērsts paskaidrojumu saturs nav norādīts. Iespējams, tieši tas pieteicējam ir radījis priekšstatu, ka apgabaltiesa nav izvērtējusi pieteicēja iesniegtos pierādījumus. Taču šāds priekšstats ir kļūdains un neatbilstošs apgabaltiesas sprieduma saturam, jo no apgabaltiesas sprieduma izriet, ka apgabaltiesa ir novērtējusi gan tos personu paskaidrojumus, kas tika iegūti audita laikā, gan tos paskaidrojumus, ko apgabaltiesai iesniedza pieteicējs. Pieteicēja iesniegtie paskaidrojumi apgabaltiesas spriedumā ir nosaukti par „citu personu sniegtajiem paskaidrojumiem" un „paskaidrojumiem, uz kuriem atsaucas pieteicējs". Apgabaltiesa ir konstatējusi, ka neviena no personām, kuru paskaidrojumu tulkojumi valsts valodā tika iesniegti apgabaltiesai, sākotnēji (audita laikā) nav norādījusi, ka naudas līdzekļi pieteicējam attiecīgajā apjomā tika nodoti tādiem mērķiem, kādus norādījis pieteicējs un kādi pēc šo personu sākotnēji sniegtajiem paskaidrojumiem ir minēti paskaidrojumos, kurus pieteicējs iesniedzis tiesai. Apgabaltiesa arī norādījusi: ja persona saņem naudas līdzekļus no citas personas, lai tos izlietotu citas personas norādītajam mērķim un vajadzībām, naudas līdzekļu saņēmējam ir jābūt ieinteresētam nodrošināties ar nepieciešamiem pierādījumiem, lai vēlāk, tostarp saistību neizpildes gadījumā, būtu iespējams pierādīt naudas līdzekļu saņemšanu noteiktā apjomā un to izlietošanu noteiktam mērķim. Apgabaltiesa konstatējusi, ka pieteicējs šādus pierādījumus nav iesniedzis. Apgabaltiesa norādījusi arī uz pretrunām pierādījumos, kā arī atzinusi, ka tikai ar personu paskaidrojumiem vien nav pietiekami, lai atzītu, ka iegūtie naudas līdzekļi nav apliekami ar iedzīvotāju ienākuma nodokli. Apgabaltiesa norādījusi, ka pieteicējam, izpildot nodokļu maksātāja līdzdarbības un pierādīšanas pienākumu, bija jāiesniedz ticami pierādījumi, no kuriem var objektīvi konstatēt, kura persona un ar kādu pamatojumu nodevusi pieteicējam naudas līdzekļus.

Minētais apliecina, ka apgabaltiesa ir novērtējusi pieteicēja apgabaltiesai iesniegtos paskaidrojumus, kuru saturs pēc būtības ir identisks, un, izvērtējot pretrunas pierādījumos, ir norādījusi, kāpēc pieteicēja iesniegtajiem pierādījumiem netiek piešķirta ticamība. Ticamības trūkums arī ir iemesls

tam, kāpēc apgabaltiesa priekšroku piešķīrusi personu sākotnējiem paskaidrojumiem un citiem pierādījumiem, kurus skrupulozi ir novērtējusi pirmās instances tiesa, kuras argumentācijai un secinājumiem apgabaltiesa ir pievienojusies.

Ievērojot minēto, senatoru kolēģija negūst apstiprinājumu kasācijas sūdzības argumentam, ka apgabaltiesa nav novērtējusi būtiskus lietā iesniegtos pierādījumus, tādējādi pieļaujot Administratīvā procesa likuma 154.panta prasību pārkāpumu.

[5] Papildus senatoru kolēģija vērš pieteicēja uzmanību uz to, ka atbilstoši paša pieteicēja norādītajām no minētās tiesību normas izrietošajām pierādījumu novērtēšanas prasībām ir nepieļaujami balstīties tikai uz vienu noteiktu pierādījumu, vērtējot to izolēti no pārējo pierādījumu kopuma. Tāpēc apstāklis, ka pieteicējs tiesai iesniedza personu paskaidrojumus, kas apstiprina pieteicēja apgalvojumus, nenozīmē, ka apgabaltiesai tādējādi pieteicēja apgalvojumi bija jāatzīst par ticamiem un pierādītiem, no pierādījumu loka izslēdzot iestādes pārbaudes laikā iegūtos pierādījumus. Tas, ka persona tiesai iesniedz citus pierādīšanas līdzekļus, kuros norādītās ziņas ir pretējas iestādes noskaidrotajām ziņām, pats par sevi nenozīmē, ka tādējādi persona ir atspēkojusi pārbaudes laikā noskaidrotās ziņas. Ikviens pierādījums ir vērtējams kopsakarā ar pārējiem pierādījumiem atbilstoši visām pierādījumu pazīmēm, tostarp novērtējot pierādījuma ticamību.

Turklāt, nepiešķirot kādam pierādījumam ticamību un tādējādi papildus nevācot citus pieteicēja apgalvojumus apstiprinošus pierādījumus, tiesa nepārkāpj objektīvās izmeklēšanas principu, jo no šī principa neizriet tiesas pienākums mērķtiecīgi veikt noteiktas darbības, lai lietas izskatīšanas gaitā apstiprinātu pieteicēja uzturēto pozīciju. Tiesa pati šī principa ietvaros ir kompetenta izlemt, vai esošais pierādījumu kopums ir tāds, kas ir pietiekams lietas izspriešanai. Apgabaltiesa, novērtējot lietā esošos pierādījumus (ievērojot pievienošanos pirmās instances tiesas sprieduma argumentācijai), nav konstatējusi nepieciešamību pēc papildu pierādījumiem. Arī pieteicējs nav norādījis uz nepieciešamību vākt papildu pierādījumus. Līdz ar to pamatu kasācijas tiesvedības ierosināšanai nerada arī pieteicēja apsvērumi par objektīvās izmeklēšanas principa pārkāpumu.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.[1]panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

Atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /pers. A/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 27.oktobra spriedumu.
Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore D. Makarova Senatore Dz. Amerika Senatore V. Kakste